

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Biserici învecinate nu se
primesc. — Dacă nu se
primesc.
INSCRATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ar-
mătorele Brașov de anuluri:
In Viena: J. Dase, Hansch
Koch, Rudolf Mosse, A. Gumpel
Nachfolger; Anton Oppel; J.
Dörmel, în Budapesta: A. V.
Göndör, Ekstein Bernat; în
București: Agența Flavius, Suc-
cursale de România; în Ham-
burg: Karoly & Böhm.
Prețul inserțiilor: o scrie
garmond pe o coloană 8 cr. și
10 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
scrie 10 cr. sau 25 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în zilele de:
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
1: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 211.

Brașov, Mercuri 25 Septembrie (7 Octombrie)

1896.

România, noi și Maghiarii.

II.

Din partea bărbaților de stat români se accentuează neconținut, că legăturile strânse de amicitie între România și Austro-Ungaria, cari și-au primit sancționarea prin înalta vizită împărească, sunt o necesitate politică.

Ei bine. De aceeași părere sunt și bărbații politici maghiari, precum și cei români din statul nostru în ce privește politica generală, numită de ordinar politică externă.

În ceea ce privește însă politica specială, ce-o urmăresc de sine stătător poporul maghiar, ca și poporul român din acest stat, cu alte cuvinte, politica interioară naționalistă, există o colosală deosebire de vederi față cu consecințele, ce trebuie să le aibă acea alăturare a României la monarchia noastră.

Maghiarii, cari sunt aji stăpâni pe ocârmuirea statului, au fost și sunt de firma convingere, că necesitatea politică, care a împins România în brațele Austro-Ungariei, aduce cu sine neapărat o altă necesitate politică, ca aceea elementul român, foarte numeros, de sub stăpânirea regelui apostolic al Ungariei, să se supună necondiționat dictatului puterii maghiare de stat și astfel să înceteze de-a mai face opoziția naționalistă, prin care se nutrește numai nemulțămirea în sinul poporului frate din România și astfel se turbură legăturile de amicitie între monarchia noastră și regatul român vecin.

Noi, Românii de dincă, la rândul nostru suntem firm convinși, că o alianță a României cu Austro-Ungaria, fiă ea dictată de orice interese de stat, aduce cu sine necesitatea politică, ca, pentru a se da tăria convenită acelei alianțe, să se delăture cu o di mai curând acele cauze de nemulțămire, cari contribuie, ca în România Maghiarii să nu se bucure

de nici o simpatie și cari slăbesc astfel raporturile țerei cu jumătatea transilvană a monarchiei dualiste.

În consecința logică a acestei convingeri, noi, Românii supuși ai Majestății Sale ces. și reg. apostolice, am fost dela 1883, de când s'a făcut primul pas de apropiere a României de marele puteri ale triplei alianțe, neconținut de acea credință, că o alianță a României cu monarchia noastră pretinde înainte de toate, ca condițiune primordială, încetarea persecuțiunii elementului românesc în Transilvania și Ungaria, și suprimarea definitivă a tuturor încercărilor de desnaționalizare. Și cumă credința aceasta n'a fost deșertă, ni-a dovedit-o faptul, că ea și-a aflat o viață și reală expresiune chiar și în sinul parlamentului din Bucuresci.

Acum, după cele petrecute în zilele din urmă, se naște întrebarea: este alianța din cestiune un fapt implinit? Și dacă este, atunci încheiatu-s'a ea la Ischl și la Bucuresci-Sinaia ca considerare la postulatul amintit, dela care, după judecata opiniunii publice române din ambele laturi ale Carpaților, atârna toată prosperarea și tot succesul ei?

Este o mare întrebare acesta, la care noi nu putem răspunde. Ce s'a vorbit și ce s'a tractat în direcția politică între cei doi suverani vor săi numai aceștia și poște și miniștrii lor. Ceea ce putem vedea noi sunt numai semnele esteriore ale situațiunii. Dacă această situațiune este nouă după întâlnirile dela Ischl și Bucuresci, nu șcim; vedem însă, că semnele nu sunt noi, ci au rămas tot cele vechi în ce privește cestiunea sorții politice a Românilor din statul ungar.

De aci și sentimentul de nedumerire, ce ne-a cuprins pe noi Românii de dincă în ajunul înaltei vizite. Și în legătură cu această nedumerire s'a manifestat și neliniștea,

ce-a cuprins pe Maghiari, ca nu cum-va întâlnirea dela Bucuresci-Sinaia să aducă o schimbare în situațiune, care să aibă influință și asupra atitudinii guvernului ungar în raport cu suferința români ai statului.

Enunțatiunile bărbaților de stat, cari au asistat la această vizită, precum și ale organelor lor oficiose se feresc însă de orice aluziune, ce ar pute admite măcar, că cu această ocaziune legăturile dintre România și monarchia noastră ar fi intrat în vre-un stadiu nou prin subscrierea vre unui tractat sau vre-unei convențiuni, și asigură, că înalta vizită nu involvă, decât o recunoștere a stăruințelor României ca un factor al ordinii și al păcii în Orient, precum și manifestarea intimității, ce există deja de mult timp între cei doi suverani.

Astfel poște să fi nemerit cuiu 'n cap organul guvernului frances, care a dis, că vizita monarhului nostru la Bucuresci nu însemnă, decât sigilarea unei situațiuni, care există de fapt. Cu alte cuvinte, toate au rămas în *status quo*, cu adausul numai, că România și suveranul ei s'au bucurat de o rară distincțiune și onore prin vizita puternicului stăpânitor al monarchiei noastre.

Dacă dăr acesta este rezultatul real al întâlnirii celor doi monarhi pe pământul României, atunci noi, cari avem cele mai ferbinți dorințe pentru prosperarea fraților noștri și a țerei lor independente, nu putem, decât să ne bucurăm din suflet de acest rezultat; ne este însă peste putință de-a ne liniști în urma lui și cu privire la consecințele, ce, cu drept cuvânt credem, le-am așteptat și pentru cauza noastră dela o strinsă apropiere între cele două state.

Nu suntem chiamați de-a ne pronunța noi aici, decât în intru cât o astfel de situațiune este urmarea necesității politice, ce determină pașii celor, cari conduc aji destinele Ro-

mâniei, ci trebuie mai virtos să accentuăm din nou principiul, că România are să și facă ea însăși politica, ce-o crede mai bună și mai sigură pentru apărarea și înaintarea intereselor sale.

Acest principiu, ne va da dreptate ori și cine — este un principiu reciproc. Fiind dată situațiunea noastră, a Românilor din acest stat, și fiind ea cu totul deosebită de aceea a fraților noștri din regatul vecin, e clar și ne'ndoiș, că și noi trebuie să avem politica noastră, reclamată de interesele noastre de viață și, deci, nici un fel de constelațiune nu ne poște și nu este iertat să ne abată dela direcția, ce ni-o indică cu necesitate aceste interese.

Din nenorocire însă principiul amintit a fost călcat în anii din urmă, nu din partea noastră, ci chiar din partea acelor frați ai noștri din Bucuresci, cari odinioară au susținut mai ostentativ tesa, că cestiunea națională dela noi este o cestiune de existență și pentru România.

În zilele de crudă încercare pentru noi, ei n'au respectat principiul indicat de-o reciprocă necesitate politică, principiul de *fară da se* în ce privește interesele de viață ale gintei române de dincă și de incolo de Carpați, și de aici provine incurcătura, în care se găsește aji Românii dela noi.

Partidul lui Strossmayer și alegerile.

Un diar croat aduce șcirea, că partidul lui Strossmayer se va abține dela viitoare alegeri, și-si va continua activitatea deocamdată pe calea presei.

Convorbire cu un bărbat de stat român.

Diarul „*Neue Freie Presse*” primesc dela corespondentul său din România următorul raport interesant despre o convorbire a acestuia cu un bărbat de stat român:

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Dela teatru.

I.

Imprejurările, în cari ne aflăm noi Românii de dincă de Carpați, sunt puțin prielnice pentru artă. Cestiunile politice sunt de prea mare actualitate, așa că ele ne răpesc tot timpul liber. Pe când în țările mari apăsene ori ce meseriași cetesc literatura și cercetază teatre, la noi numărul celor care se ocupă cu artele este atât de minimal, încât dispăre cu totul.

Ar fi însă o greșală a atribui acest deslăterea al nostru numai luptei politice, căci mulți, poște cei mai mulți, nu cetesc nici gazete și nici literatură. Causa principală după mine, e lipsa unei educațiuni literare. Mulți poște vor fi avut intenția să mai ia și câte o carte în mână, dăr atunci le pomenea, că stau înaintea unei grele întrebări, care-i făcea să șovăiască. Acuma se întrebau: Ce să cetesc din vastul material ce-mi stă înainte, în care se află

atâtea lucruri bune și atâtea rele, pe cari eu nu le știu încă deschilini? La acest „ce”, poște răspunde numai o educație literară, care deoa ar fi existat la noi mai de mult, n'ar fi fost posibil ca să se trecă o mulțime de edițiuni din povești haiducești pe contul scrierilor de valoare. Fără această educație omul se asemănă cu acela, care având riul lângă casă, vrea să plece în Sahara după o trăcă de nisip.

Departa de a avea pretenția a mă încerca eu să dau în seria de articoli, ce m'am decis a publica în foiletonul „Gazetei Transilvaniei”, o astfel de educație sistematică literară, mă voi nisui să folosesc unele producțiuni teatrale ale stagiunii de iarnă din Brașov, pentru-ca analizând câteva drame mai principale, atât bune cât și rele, să dau ocaziune celor iubitori de artă a-și forma o idee independentă în aprecierea opurilor de artă. Analizele acestea nu vor intra mai adânc în piese, ci prin ele voi tinde să scot la iveală numai lucrurile mai meritorii, căutând a mă estinde mai ales asupra direcțiunilor moderne în dramă, cari vor fi poște de interes și

pentru acela care nu cunoște piesa analizată.

În cele următoare voi pleca deci dela special, care va fi totdeauna o piesă reprezentată pe scena germană din Brașov, la general, adică la alte piese dramatice de valoare.

Voi începe cu piesa „*Das Recht*” (Dreptatea) de Hermann Haas, care s'a dat Miercurea trecută.

Mergând odată pe stradele unui oraș mare din Germania, mă opri un băiat cu un teanc de cărți subuoară și imi întinse și mie o cărțică. O iau și mă duc cu ea acasă. Era un număr de probă, un fascicol dintr'un roman sensationnal: „*Unschuldig verurtheilt*” (Osândit pe nedrept). Răsfoiesc prin el și cetesc următoarea introducere:

H. (iam uitat numele) era cărciumar într'un oraș de provincie. Deși însurat, el trăia în relațiuni neiertate cu o amantă de a lui într'un oraș din apropiere, unde mergea din când în când ca să o viziteze. Într'o seară întorcându-se dela ea mai târ-

dju ca de obicei, din cauza unei întârzieri de tren, își află nevasta asasinată. Strigă; vecinii, poliția și medicul vin la fața locului și iau protocol. Nevasta în ultimul moment își mai vine odată în fire, exprimă numele bărbatului și espiră. Acesta precum și faptul, că H. trăia rău cu nevasta-sa, că odată o bătuse grozav, că ținea relațiuni cu o amantă, apoi răspunsurile lui incurcate, seduseră pe judecătorii la pertractare să-l declare vinovat și să-l osândescă la moarte, care sentință apoi se schimbă în temniță pe viață. Wilhelm, sluga lui H., care fusese acasă tot timpul cât H. a fost la amantă și care era adevăratul asasin, fu pus pe picior liber și din acea di se făcu nevăduț. Acest om deci e osândit pe nedrept și de 10 ani suferă temniță fiind nevinovat. Cetățeni, iubitori de dreptate, subscrieți-vă numele pe acest coupon (alăturat la fascicol) și trimiteți-l mie, pentru ca să pot înainta câte-va mii de subscrieri în formă de piebiscit împăratului, care nu va fi așa de orb ca judecătorii, și îl va agrăția! Dr. N. N. avocatul osânditului.

În parcul admirabil al castelului dela Sinaia, unde brații înalți și pădurea dese strălucesc în splendoră vărată, am avut ocaziunea de-a convorbi o oră într-o persoană foarte distinsă din România, și am auzit dela el multe enunțuri foarte interesante privitor la însemnătatea vizitei împărătesci, și aprecierea ei din partea cerurilor dătătoare de măsură din regat.

Vizita împăratului Francisc Iosif, și politicianul român, trebuie judecată și apreciată din două puncte de vedere: din punct de vedere personal și politic. Cu privire la primul punct, într-o Românie este petrunasă de convingerea, că îi s'a făcut cea mai mare distincțiune posibilă. Împăratul este astăzi cel mai bătrân și cel mai respectat monarch în Europa, care nu ușor se poate decide pentru o astfel de vizită; de mulți ani el e împrietinit intim cu regele nostru, care dealtmintrelea se bucura și de stima deosebită a decedatului arhiduce Albrecht.

Aceste așa numite raporturi familiare, pe lângă toate schimbările politice, nu s'au întrerupt nici odată și au fost cultivate în asemenea mod și de către soțiile preanalte. Când petrecea pe la mijlocul anilor 80 împărătesa în Mehadia, regele și regina noastră grăbiri spre ei face o vizită amicală. Abia își finise împărătesa cura în băile herculane, și imediat vini la Sinaia, și petrecu mai multe zile în societatea cea mai intimă cu părechea noastră regală. Visita a fost într'atata de lipsită de orice politică, încât nici un ministru nu ajunse de a se pute prezenta înaltei dămine.

Împărătesa a fost încântată de petrecerea ei aci, și pare că i-a rămas imprimată bine în memorie, deoarece împăratul aminti ieri reginei, că soția sa îi pusese la inimă, să nu intreasă de-a vizita Sinaia, decât va merge în România. Îi spusese, că se va simți nespuse de bine aci. Împăratul împărtășese tot aceleași vederi cu împărătesa, căci și el se simte foarte bine și e vesel, că se poate odihni aci.

Ce privește marea însemnătate politică a vizitei, ea zace deoparte în faptul, că vizita înseamnă recunoșterea muncii noastre culturale, pe care am dovedit-o în deceniile din urmă; de altă parte în voința de a se convinge, că în orice cas România a devenit un factor modest pentru rezolvarea liniștită a chestiunii orientale și pentru susținerea păcii. Organizația noastră de stat e tânără, și mai ales dela suirea pe tron a regelui Carol începe a lucra fără reclam la consolidarea sa internă, și poate arăta succese. Privește numai aci în Sinaia împrejur. Mai întâi vede splendoră naturii, der parcul acesta mare și bogat în vile își are și industriile și căile sale ferate, cari sunt cele mai rentabile din într-o țară.

Când înainte cu 30 de ani regele Carol fu condus aci de către actualul ministru-președinte Dimitrie Sturdza, care și pe atunci îi stetea aproape, ținutul acesta reprezenta o sălbăcie muntoasă, în care nu

se afla nimic, decât mănăstirea, pe lângă care trecurăm mai înainte. Regele exprimă dorința, de ași clădi aci o casă modestă, ca locuință pentru vară, și astfel se zidi oastelul de vânătoare, care acum e locuit de părechea moștenitorului. Castelul cel mare se zidi numai mai târziu, și apoi urmară celelalte stabilimente și clădiri, astăzi bogat impopulate.

Aci ai deoc o iconă mică despre dezvoltarea generală a României. Meritul principal este a-se datori Regelui, care de sigur e cel mai zelos și conștient bărbat din țara noastră, și reginei noastre populare. Pe rege îl aflu totdeauna la lucru la masa de scris.

România nu dorește pentru sine nimic decât liniște despre dezvoltare sa continuă. Chiar nici din eventuala îmbucătățire a Turciei nu dorește nimic pentru sine și prin această ocupă o poziție exclusivă între statele balcanice. Noi am primit Dobrogea din mâinile Europei, și pentru ea am dat Basarabia, pe care deasemenea o primisem dela Europa. Problema noastră a fost definită înainte cu mulți ani de către un mare bărbat de stat german cu cuvintele: „D-Vostre trebuie să fiți zăvorul de fier, care se închidă Rusiei calea spre Turcia”. Nu voiesc se discuta despre aceea, că ore am devenit apti pentru a împlini această misiune. Destul, că ne dăm toate nisuițele, ca să ne întărăm pe noi, și ca să ne întărăm mijlocele de ajutor, pentru ca să documentăm Europei, că aci există o garanță pentru dezvoltarea pașnică a statelor balcanice și Orientului. Noi întreprindem și cu Turcia cele mai bune raporturi. Despre toate acestea a voit împăratul Francisc Iosif să se convingă în persoană. Visita sa ne dă următoarele: „Ați făcut lucru bun, sunt mulțumit”.

Poți înțelege ce impresiune adâncă și puternică produce acesta în într-o Românie, fără deosebire de partid. Pentru aceea și pregătirile s'au făcut astfel, ca într-o Românie să se manifesteze. La marele prânz de gală, dat de regele în București, au fost invitați nu numai toți miniștrii activi, și și toți foștii miniștri. Într-o societate trecu apoi în saloanele ministrului-președinte, cu toate că în societate se aflau cei mai înverșunați dușmani ei săi, și precum în cercurile oficiale, așa și în poporațiune se manifestă aceeași dispoziție și același concept. Nimic nu e artificial. Bucuria e spontană și simțul mării distincțiunii primite e general. De nimic nu ne-am putut bucura mai mult, ca de visita împăratului Francisc Iosif.

În momentul acela ajunserăm la castel și conversația deocamdată se întrerupse.

Călătoria Țarului.

Sâmbătă seara Țarul și Țarina își luară rămas bun dela Regina Victoria a Angliei și însoțiți de ducele și ducesa de Conaught, plecară din Balmoral cu trenul peste Aber-

deen, spre Portsmouth unde sosiră alaltăieri la 5½ d. a. După primirea autorităților militare și civile părechea imperială rusescă urcă pe bordul yachtului „Polarstern” spre Cherbourg.

Din Cherbourg se depeșeză cu data de 4 c., că în oraș domnește mare agitație. Luorările de pregătire pentru primirea Țarului se continuă cu toate că ploia nu încetă și cheul e învălț în negură.

În Paris se adună public imens din toate părțile. Ministrul de finanțe dispuse, ca astăzi, ziua intrării Țarului în Paris, bursa să fiă închisă.

Președintele Faure, însoțit de ministrul-președinte Meline, de miniștrii de externe și de marină, apoi de președintele senatului Loubet, președintele camerei Brisson, ambasadorul rusesc br. Mohrenheim, plecă alaltăieri la 11 a. m. din Paris spre Cherbourg, pentru de-a întâmpina pe Țarul și pe Țarina.

Parisul, după cum se anunță e într-o fierbere colosală și poporațiunea sa niciodată n'a manifestat așa o bucurie, ca în ajunul sosirii Țarului. Decorațiunile sunt grandioase, se poate dice chiar exagerate; din toate părțile falfăie colorile naționale rusesci și franceze. Mai ales piața Concordia, grădina Tuilerilor, camera deputațiilor și Elyseul strălucesc într-o splendoră orbitoare.

Din provincia se așteptă să sosesc peste 1 milion de oameni, cu atât mai mult, că prețurile de călătorie pe tren s'au scărit foarte mult, așa că calea dela Marsilia la Paris și îndărăt costă prețul bagatei de 22 franci.

Punctul culminant dela serbările Țarului îl va forma marea revistă militară de pe câmpul Chalons. Apröpe 70.000 soldați franceși vor defila înaintea împăratului rusesc.

Ce privește siguranța publică, se dice, că s'au luat cele mai stricte măsuri polițienesci, și mai ales Țarul în tot locul va fi însoțit de un cordon foarte larg, încât poporul numai din depărtare îl va pute vedea.

În mod deprimător au fost atinse cercurile guvernului francez prin faptul, că consiliul comunal din Lille a refuzat să salute pe Țar, și a luat rezoluția să-și manifeste simpatia față cu poporul rusesc.

Miniștrii de justiție, resbel și marină, din incidentul vizitei Țarului în Paris, vor așterne președintelui republicei mai multe acte estra-ordinare de grațiere.

Țiarul „Osservatore Romano” din Roma laudă pe Țar, deoarece acesta și-a exprimat dorința de-a primi pe arhiepiscopul din Paris în audiență festivă. Dice, că lumea trebuie să vadă cel mai important moment dela serbările din Paris în apropierea tânărului monarch autocrat de bătrânul

cardinal, și că Rusia redă poporului francez nu numai puterea politică pierdută, ci o conștință și la conștință religioasă.

Încă unele dela întâlnirea din Orșova și București.

Ca întregire al raportului despre primirea monarchului nostru în România mai înregistrăm următoarele:

La prânzul de gală, ce s'a dat în castelul Peleş Miercuri seara înainte de plecarea Împăratului, au fost invitați miniștrii cu dăminele lor, contele Goluchowski, baronul Beck, apoi ambasadorul austro-ungar din București Aehrenthal, și ambasadorul român dela Viena, Ghica, apoi câțiva membri ai legațiunii austriace și ceilalți din suita imperială și regală, cu totul 40 persoane. Împăratul șede la mijlocul mesei, având la dreapta pe Regina și la stânga pe Prințesa de coroană în fața lui șede regele Carol, între Goluchowski și Beck. În curtea palatului cânta o musică militară. Tote dăminele, afară de cele ce aparțineau legațiunii austriace, erau îmbrăcate în costum național român. Regina și Prințesa moștenitoare purtau nise costume superbe.

Regelul Carol a acordat, cu ocazia călătoriei dela Orșova, următoarele decorațiuni înalte:

Ordinul Steua României, Marea Cruce, d-lor, conte Baden, președintele consiliului de miniștrii al Austriei; br. Banffy, președintele consiliului de miniștrii al Ungariei; general de divizie Bolfras de Ahnenburg, adjutant general; Baron Lexa de Aehrenthal ministru plenipotențiar; contele Paar, general de cavalerie, adjutant general.

Ordinul Coroană României, Marea Cruce d-lor: Locot. Feldmarșal Fokorny. Ministrului de comerț d-l Daniel. Cavalerului de Klaudivy.

Afară de acesta a mai acordat ordinele de mai sus în gradele de comandor și oficer la mai multe alte persoane din suita monarchului Austro-Ungariei.

M. Sa Împăratul Francisc Iosif a făcut daruri foarte scumpe adjutanților Regelui Carol. Aceste daruri consistă în tabachiere cu briliante în valoare de câte 4-5000 Lei.

Nu mai puțin frumoase au fost și darurile Regelui Carol. Generalii, oficerii și ampliații civili din casa împărătescă au primit foarte scumpe cadouri. Amabilitatea Regelui a mers până acolo, că le-a oferit și bombone pentru soțiile lor. Bombonele erau așezate în frumoase albumuri, cari purtau pe părțile lor vederi din Sinaia și dela castelul Peleş.

Scurt timp după sosirea Sa în București, monarchul nostru a mers la ambasada austro-ungară din București, unde a primit corpul diplomatic, clerul catolic și deputia coloniei austro-ungare. Intre reuniunile, ce s'au prezentat s'a aflat și reuniunea Șașilor transilvăneni, condusă de preotul evang. săsesc Dr. Filtsch. M. Sa a primit această deputație cu multă grațiositate.

Vineri și Sâmbătă primăria capitalii române a ridicat decorațiile, ce le înșirase pe strade pentru primirea Împăratului. Salonul de recepție dela gara de Nord va mai rămâne espus publicului până la 1 Octomvre st. v.

„Agenția română” anunță: „Tote sciriile ce s'au lățit asupra pretinsei încheieri a unei convențiuni militare între Austro-Ungaria și România nu sunt întemeiate, și nu sunt decât născociri ale fantasiei. Prezența șefului marelui stat major br. de Beck la înalta vizită a fost numai o deosebită atențiune din partea Împăratului Francisc Iosif pentru Regelul Carol, care cunoșce de mult pe șeful marelui stat major. Tot asemenea este necesară scirea, după care Împăratul Francisc Iosif ar fi conferit Regelui României bri-

În cele următoare era apoi descris totul în formă de roman. Am aruncat acest fascicol, precum aruncă oricel roman senșional de felul acesta și am uitat cu totul de el.

Acum însă, stând în teatru imi veni în minte această întâmplare, căci cele ce le vedeam pe scenă, nu erau decât dramatizarea acelei istorii.

Hermann Haas, autorul dramei, va fi primit și el a cel fascicol, ca și mine seu altul și s'a apucat să-l dramatizeze, făcând din el 4 acte.

August Ziegler, se numește nefericitul cărciumar în dramă, care întorcându-se acasă dela amantă-sa, își deplânge viața într'un monolog lung, în care îi vine ideea să-și omore nevasta. Persecutat de acest gând intră la ea și — o află deja omorită de mâna altuia. Strigă, să adună omeni, vine doctorul și comisarul, și Ziegler, pe care cade prepusul, dimpreună cu Carl, servitorul sunt duși la judecătoria.

Actul al doilea se petrece în casa procurorului suprem de Frankenberg, care chiar se întorce dela judecata unde Ziegler

e osândit la moarte. El e iritat, fiind-că tânărul seu amic, avocatul Hellmuth Werner, pe care îl protejase totdeauna, și căruia își încredințase pe drăguța sa fiică, îl apăruse pe Ziegler cu o convingere mare, care după părerea lui era falsă. Vine timpul cini, la care e invitat și Werner și Mr. George Smith, un american foarte supérflu în piesă. Cina e întreruptă de intrarea amantei lui Ziegler, Lisbeth Müller, care cu lacrimile în ochi cere iertarea iubitelui ei, care e nevinovat. Procurorul e neînduplecat. Atunci pășese și Werner și într-o vorbire înflăcărată își arată și el părerea, în urma căreia însă trebuie să se strice cu totul cu procurorul, pe care în focul vorbirei îl atacă direct.

Actul al treilea se petrece câțiva ani în urmă în închisore, unde Ziegler, a cărui osândă se schimbăse în temniță pe viață, și Werner, neobositul lui apărător, vorbesc despre o afacere. E o scenă fioroasă aceasta, mai mult fioroasă decât măiastră. Apoi urmază un mic episod. Doi osândiți se reped asupra temnicerului, voind să-l omore și să-i răpescă cheile. Când le suc-

cede să-l desarmeze însă, Ziegler se repede între ei și scapă pe temnicer omorând pe unul dintre robii. Acesta în momentul din urmă mărturisese, că el e Carl, fost servitor la Ziegler și asasinul nevastei acestuia; spune, că și-a schimbat numele și că prin noue fărădelegi a ajuns în temniță, unde nu fusese cunoscut. Astfel Ziegler e declarat de nevinovat și avocatul Werner triumfază.

Actul ultim se petrece la Werner. Vine americanul Mr. Smith, care-l felicită și care-și istorisese viața sa foarte indiferentă pentru acțiune în piesă, vine apoi procurorul suprem, își cere scuse și îi dă lui Werner fata, și în fine, ca să puie cap, mai vine și Ziegler cu fosta lui amantă Lisbeth, care-i rămăsese credincioasă și după ce-i mulțămese avocatului și îl dojenese pe procuror, cade cortina peste ultimele cuvinte de iertare ale nevinovătelui acusat: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri!”

(Va urma.)

Sex. Til.

banțele la marea cruce a ordinului Sf. Ștefan. Conferirea unor astfel de distincțiuni nu este obișnuită față cu Soveranii.

Foile maghiare despre festivitățile din București.

În general am observat, că, deși au avut raportori la București și Sinaia, foile ungurești au scris mult mai puțin despre sărbătorile de primire din România, decât despre inaugurarea dela Porțile de Fier. Tonul, în care au scris mai denotă o nemulțămire față cu împrejurarea, că M. Sa împăratul nostru s'a prezentat și a fost primit în România mai mult ca împărat austriac decât ca rege al Ungariei.

Etă câte-va pasagie din raporturile ungurești, cari ilustrază cele mai sus duse:

"Magyar Hirlap", ziarul d-lui Horváth Gyula, scrie următoarele: "Regele nostru nu a fost însoțit, de nici un bărbat de Stat maghiar; d'ér acesta nu însemnează nimic, decât la sărbătorile dela Porțile de Fier toți bărbații noștri de Stat, cei în activitate precum și cei în pasivitate, s'au prezentat complect, fără ca să p'otă schimba ceva în caracterul internațional al sărbătorilor, și la București s'a afirmat tot atât existența Statului ungar ca la Porțile de Fier".

"Punctul cel mai strălucit al programului de recepțiune a fost revista de gală și defilarea trupelor. În fața unei mase imense, în fața a sute de mii de oameni s'a făcut revista. În adevăr a fost un spectacol pompos pe platoul dela Cotroceni. Platonul era plin de o armată strălucită, înconjurată de masele poporului. Cu o regulă perfectă, în forme pompoase și în tinută splendidă au defilat rând pe rând trupele. Și după defilarea fiă-cărei arme, Regele Francisc Iosif a rostit cuvinte de laudă și de satisfacțiune. Țr publicul, răpit de frumosul tablou, a aciatat mereu pe cei doi Monarhi și pe soldații".

"Budapesti Hirlap" d'ice următoarele: "Nu e lucru ușor a descrie primirea ce a făcut Capitala României Monarhului Austro-Ungariei și e în adevăr fără păreche acel entuziasm, care se manifesta la fiă-care pas pentru Regele Francisc Iosif. În suș Regele nostru a fost surprins de această puternică manifestațiune spontană și deși s'a așteptat la multe, totuși realitatea a întrecut toate iluziile".

"Primirea a fost strălucită, d'ér durere ea nu s'a adresat Regelui, ci Împăratului. Ungarii nu sunt iubii de loc în România, deși acest Stat numai lui Andrassy are să mulțumescă independența sa".

"Decorul Capitalei a fost destul de luxos. În special Calea Victoriei și Bulevardul Steagurilor ungurești jucau un așa rol în decorație, că putem să fim mulțumii: 90 la sută steaguri austriace și 10 la sută ungurești. În total se aflau vr'o 3—400 de steaguri ungurești".

"Regele Francisc Iosif a exprimat Regelui Carol încă înainte de defilare, adecă după revistă, satisfacțiune Sa asupra finutei estra-ordinar de frumoase și a înfățișării pompoase a trupelor române. În fața Statului major, cu o voce tare a spus: "E foarte frumoasă; România p'otă să fiă mândră de armata sa".

"Țr după defilare Regele Francisc Iosif a declarat Regelui Carol, că se simte foarte onorat de-a cunoște escelenta armată română".

"Spectacolul militar dela Cotroceni a surprins pe toți în măsură mare. Cuvântul "dorobant", care acum 20 de ani era încă un cuvânt de ironie, acum inspiră respect și a devenit de o mare importanță militară. Regele Francisc Iosif, în conversațiile sale cu miniștrii și bărbații de Stat români, s'a exprimat cu multă căldură despre progresul fără păreche al armatei române. Conte Goluchowski a declarat mai multora, că strălucita recepție din București a produs o impresie estra-ordinară asupra Regelui Francisc Iosif".

"Egyetértés" afirmă, că marca Unga-

riei nici nu este măcar cunoscută în București, căci pretutindeni numai vulturii austriaci, odioșii vulturi, se răsfată în așa mod, încât ț'i-s'ar părea, că ar avea să ne provoče".

SCIRILE ȚILEI.

— 24 Septemvre.

În amintirea festivităților dela Orșova. Consiliul comunal al orașului Orșova a hotărât să ridice un obelisc în amintirea festivităților, ce au decurs acolo săptămânile trecute. Se d'ice, că pe obelisc se vor grava portretele celor trei monarhi și se vor face inscripții potrivite.

D-l Weigand pentru țerauli români. D-l profesor Dr. G. Weigand, despre care șcim, că anul trecut a făcut o călătorie prin Bănat, unde a fost întâmpinat cu multă dragoste din partea poporului român adresă acum o scrisoare "Dreptății", în care-i face cunoscut, că dintr'o nouă scriere a sa privitoare la dialectul băunățenesc îi pune la dispozițiune 100 exemplare pentru a-le vinde cu câte 1 fl., Țr pentru prețul lor, să se trimită gratuit "Folia de Duminecă" unor plugari români din astfel de ținuturi, unde se cetesce puțin. Eraditul filo-român declară în scrisoarea de mai sus, că prin această nobilă faptă a sa doresce a face un serviciu cauzei române.

Dare de semă. Țr a sosit în Brașov fostul ministru de agricultură, conte Andreiu Betlen, care astăzi va face darea sa de semă înaintea alegătorilor săi din cercul Săcelelor, în comuna Herman.

D-l Dr. Vuia, re'ntors dela Băile Herkulane, și-a reluat practica medicală în Arad (Strada Sina Nr. 1b în fața seminarului).

O voce francesă.

"Le Temps" din Paris comentând importanța vizitei Împăratului Francisc Iosif în România d'ice:

Vizita nu însemnează subscrieriune vr'unui contract s'eu a vr'unui înțelegeri, ci siglarea unei situații care există de fapt.

Austro-Ungaria, are un mare avantaj în evenimentele din Orient, prin faptul că hotarele-i sudice sunt apărate de o neutralitate bine-voitoare în fața politicii șovăitoare a Serbiei și față de noua politică a Bulgariei câștigată de Rusia.

România va simpatiza cu Austro-Ungaria, dela a cărei bună-voință at'ernă în mare parte desvoltarea ei economică și s'ortea celor trei milioane de Români din Austro-Ungaria.

"Țile împăratești la Dunărea de jos".

Sub titlul acesta publică "Münchenener Neueste Nachrichten" în numărul său de Sâmbătă un articol foarte important în fruntea foii. Correspondentul numitei foi, după-ce descrie festivitățile dela Porțile de fier, continuă:

"Românii au aședat o mică forță militară compusă din tot felul de arme, cu care ar fi putut câștiga o luptă considerabilă, de-alungul țermurului, precum și artileria de munte pe dealurile d'impregiur și o flotă mică compusă din 6 corăbii de rășboii și cinci de comerț era postată la frontiera țării.... Caracterul maghiar, ce s'a dat sărbătorilor oficiale, a fost măestrit, s'eu mai bine — silit. Populațiunea este aici exclusiv germană și română, Țr dintre oșpeții străini cel puțin 1/2, au fost Nemți, Români și Serbi. Tocmai acest caracter a nutrit neîndestulirea, ce se formase din convingerea, că festivitățile dela Porțile de fier, numărate între fatalele sărbători milenare arangiate pentru renomăgie, — au valoarea unui op, care, decă ar fi reușit, ar fi însemnat mai mult, decât tot aceea ce maghiarismul a prestat în decurs de 1000 de ani în Europa, care însă durere n'a reușit. Facultatea de a presta a Maghiari-

lor stă în raport invers cu mania lor de a se lauda. Mileniul a produs și el ceva bun, intru cât adecă a făcut mai evident Maghiarilor, cum sunt ei de urgisiți din partea tuturor poporelor civilizate pentru brutalitatea, ce o esercită ei față de cei mai buni cetățeni ai lor, și li-a arătat, cât de ridicoli se fac cu mania lor de a se lauda.

"Acei Maghiari, care până acuma n'au fost în clar cu lucrul acesta, au putut să se convingă despre acesta la Orșova. Pe călători i-a surprins la stațiunea Verciorova, că de galant se înfățișă spiritul poporului românesc față de brutalitatea Maghiarilor. Pe lângă totă ura îndreptătită a Românilor față de asupritorii fraților lor de dincoace de graniță, totuși Români au făcut onorurile cuvenite împăratului Francisc Iosif ca rege al Ungariei, pe când Maghiarii, prin delăturarea colorilor austriace, chiar și când Francisc Iosif este în țără, denegă acestui domnitor curtoasia, care ar trebui să o manifesteze și față de șahul Persiei. Cu alte cuvinte, Români șcim, ce prelinde curtoasia și bună cuviința în atingere cu alte popore, pe când Maghiarii își permit cele mai mari necuviințe față de împăratul și statul austriac, numai pentru-că împăratul austriac este și regele lor, de a cărui bună-tate ei abuză până la necuviința. Acesta este cavalerismul Maghiarilor în țilele noastre.

"Împăratul Francisc Iosif a fost primit în România intr'un mod, decât care mai splendid și mai amical nu se p'otă închipui... Plin de splendoră și într'o formă regescă în cel mai strins înțeles al cuvântului a fost conducerea împăratului la București. Berlinul și Viena n'au arătat o pompă mai mare la astfel de ocaziuni.

"Defilarea trupelor la Cotroceni au privit'o cu adevărat entuziasm omeni de specialitate și laici deopotrivă. În deosebi artileria, arma specială a regelui, și obiectul activității sale, posede cai, ca și care nici o altă artilerie din lume nu p'otă prezenta, nici chiar cea germană și francesă. Toți cei de față erau de acord în această privință. Participarea armatei române la ori-ce rășboiu european e de însemnătate deosebită.... De ani de țile împăratului Francisc Iosif n'a fost așa de vesel, ca în țilele acestea la curtea regelui Carol".

D. L.

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI
Cu 1 Octomvre 1896 st. v.
se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foii noastre.

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonarea se p'otă face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea
"Gazetei Transilvaniei".

ULTIME SCIRI.

Inchiderea dietei.

Budapesta, 5 Octomvre. Astăzi s'a săvârșit solemneta închidere a dietei. La 11 ore a. m. erau întruniți în palatul dela Buda membrii ambelor corpuri legiuitoare. Câte-va minute mai târziu mareșalul ungar al curții, contele Ludovic Apponyi a invitat pe Majestatea Sa în sala tronului. Maj. Sa a intrat precedat de baronii țării, de primatele, de miniștrii, de mareșalul curții, de măestrul grajdurilor curții, ținând sabia regală, lângă el la dr'apta episcopul cu crucea și înconjurat de camera-rul superior unguresc, de căpitanul gardei ungare și de adjutantul său general. Intrând în sală, între "Eljen"-uri șgom-

tose Maj. Sa s'a aședat pe tron și puindu-ș'i Kalpakul în cap a roștit Mesagiul de închidere.

Mesagiul regal se introduce prin amintirea sărbătorilor milenare. După aceea face mențiune de serbarea deschiderii canalului dela Porțile de fier, lucrare a păcii de mare importanță internațională, la a căreia inaugurare au fost martori și Regele român și s'erbesc, precum și reprezentanții puterilor semnatare a tratatului dela Berlin etc. Mesagiul continuă apoi așa:

"De această ocaziune Ne-am f'osolit cu bucuriă, ca să vizităm pe M. Sa Regele român în propria Sa reședință și ca și printr'asta să înțărăm bunele raporturi de cordială amicitie, ce de mult au existat între noi.

"Cu simțeminte de mulțămire ne aducem aminte de acea cordială și strălucită primire, de care ne-am împărțășit în drumul ce l'am făcut în România, atât din partea M. Sale Regelui român și a Inaltei Sale familii, cât și din partea întregii populațiuni a României.

"În genere putem să Vă comunicăm cu bucuriă, că cu toate puțterile ne aflăm în cele mai bune raporturi amicabile, ceea ce ne îndreptătesce a spera, șcim, că pacea, nică de aci încolo nu va fi turburată".

Spune apoi Mesagiul, că la deschiderea dietei în 1892 era vorba de reforma administrațiunei publice, d'ér guvernul și legislația s'au ocupat cu alte chestiuni: au introdus reformele bisericesci politice. D'ér totuși s'a făcut ceva și pentru administrația, s'a creat legea despre judicatura administrativă. Amintesc legile aduse pe terenul justițiar și cele aduse pe terenul instrucțiunii publice, apoi măsurile luate în interesul economic și comercial al țării; tractatele comerciale cu Rusia, România, S'erbia, cele ce s'au făcut pentru industrie, comunicațiune, nouele junctiuni de cale ferată etc. D'ice, că s'au adus legi și s'au luat măsuri pentru delăturarea lovurilor, de cari a suferit economia rurală în anii din urmă și pentru îmbunătățirea stărei economice a țării. Amintesc de regularea valutei, care însă, încă nu este terminată. În fine accentuează, că pe terenul financiar a succes a susținé echilibrul, după ce țera a putut să sup'orte nouele sarcini (!).

Mesagiul se încheie, anunțând, că dieta actuală ar fi trebuit să reînnoiască pactul dualistic, d'ér nu mai avea destul răgaz pentru acesta, trebuind să mai stabilizească și budgetul statului. De aceea f'u disolvată ca să se p'otă întruni în timpul cel mai scurt noua dietă.

Teatrul german. Țr s'a jucat pe scena teatrului german din Brașov comedia lui Kanzler și Fischer: "Jedem das Seine". O comedie nemțesă cu intrigă puțină, ceartă casnică și 3 nunți la sfirșit. În asemenea cazuri totul cade pe spatele actorilor. E bine jucată, meritul piesei să ridică; e rău, judecată, din slabă ce e comedia devine și mai slabă.

Că succesul reprezentației de aseră a fost bun, avem deci să mulțămim jocului celui bun al actorilor. D-l Teller a jucat cu o naturalitate și pricepere deamă de admirat. Rolul romancierului modern Müller — pardon; Heinemann a fost interpretat cu foarte bun succes de D-i Neher, care atât în roluri tragice, cât și în cele comice e pururi la înălțimea chemării sale. Intre ceilalți actori amintim în primul loc pe D-l regisor Dieffenbacher și pe D-șora Wachtel, apoi pe d-șorele Austerlitz și Giesran precum și pe d-l Renner, cari toți la un loc au conlucrat la frumosul succes al piesei.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Octomvre 1896.

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%) and Price (e.g., 122.05, 99.35).

Cursul pietei Braşov.

Din 6 Octomvre 1896.

Table with 3 columns: Item (e.g., Bancnote rom. Camp. 9.48), Unit (Vënd.), and Price (9.51).

Moşia de vëndare.

O moşia nobilitară constă-tătoare din 102 jugere, două case de locuit şi dependenţele necesare de economiă, — aflătoare în comuna Olt-Bogata, 3/4 ore depărtare de sta-ţiunea căii ferate Homorod-Héviz, să vinde din mână liberă.

Pentru informaţiuni a se adresa la proprietarul ei: d-l

Nicolae Cretzoi

Bucurescî.

Strada Săteilor Nr. 15.

1066.7 9

Anunţuri

(inserţiuni şi reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administraţiunii. In cazul pu-blicării unui anunţ mai mult de odată se face scădemânt, care creşte cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazeta Trans.“

SPIRT contra Reumatismului.

Premiat cu diplome şi cu medaliă de aur la es-positia din Cairo 1895 şi la espositia de medicamente din Lon-dra 1896. — Analizat de medici şi aplicat în spitalul cu mare succes ca medicament exterior.

Vindecă iute ori şi ce vătămare a corpului așa ca soldina, reu-ma, ischia, astma şi altele.

Durerea de dinţi şi cap, o alină în cinci minute. Preţul unei sticle cu instrucţiua folosirei 1 corună, sticla mai mare 2 corone 40 fileri.

Depou principal în BUDAPESTA la farmacia D. Török József Király-uteza Nr. 12 şi D. Dr. Egger A. Váci körut Nr. 17, se mai află la toate farmaciile din capitală, şi la cele mai multe din provincie cum şi la Producătorul:

Widder Gyula,

farmacist S.-A.-Ujhely Nr. 71.

Comandele din provincie se efectuează punctual.

Se află în Braşov la farmacia D-lor Kelemen Ferencz, Ales. Jekelius, Schuster K., Roth V. 1030,3-10.

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potă face şi reino ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonaţi să binevoiască a arăta în deosebî, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Dozanii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurit şi să arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Main railway schedule table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Ghiroş - Turda, Căpşa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraş, Simeria (Piski) - Hunedóra, Braşov - Zărneşti, Văzres - Bistriţa, Arad - Timişoara. Each section contains a table of train times and types.

Cucerdea - Oşorhei - Regh.-săsesc.

Table for Cucerdea - Oşorhei - Regh.-săsesc. section with columns for train type and time.

Sibiu - Cisnădie.

Table for Sibiu - Cisnădie. section with columns for train type and time.

Sighişoara - Odorhei-săcesc.

Table for Sighişoara - Odorhei-săcesc. section with columns for train type and time.

Notă: Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numeri încadraţi cu linii mai negre însemnă orele de noapte.